

SVÆRHEDSGRAD:

Tænk dig godt om, og sørg for, at soklen er lavet ordentligt. Så er det faktisk ikke særlig svært at bygge et nyt køkken.

TIDSFORBRUG:

En god lang weekend

PRIS:

Vi slap med 20.000 kroner, fordi vi på nettet fandt et udstillingskøkken.

Enhver kan stille et køkken op, men det er en kunst at få skabene til at stå vandret, overskabene til at hænge lige og bordpladen til at passe. Her er den ultimative guide for den nyudnævnte køkkenmontør.

Det kan virke uoverskueligt bare at tænke nyt køkken, og mange vil aldrig vælge at gå i gang med at stille et op selv. Men rent faktisk kan de fleste gøre det selv – og sagstens både planlægge og samle køkkenet selv. Det helt afgørende for, hvor let arbejdet bliver, er, om du begynder med et grundigt forarbejde – og forarbejdet ligger i at bygge en ordentlig sokkel. Når fundamentet er på plads, er resten stort set ligetil.

Men allerførst skal du tænke indretningen igennem med køkkenet som arbejdsplads, som design og som funktionalitet – og så naturligvis vælge det prisniveau, du vil arbejde inden for.

Enkle grundprincipper klarer de fleste udfordringer

Hvis det gamle rums vægge genbruges, giver arealet sig selv, men når det kommer til indretningen, er det langt hen ad vejen kun fantasien, der sætter begrænsninger. Det er ligesom at lege med Legoklodser på papiret, og den fase skal du tage dig god tid til.

Her har vi givet fantasien en ekstra udfordring ved at surfe på nettet og finde et lækkert udstillingskøkken til en tredjedel af normalprisen; så var klodserne valgt på forhånd, det sjove var at få dem til at gå op.

Vi viser kun den ene side i det nye køkken, og du ser hverken køleskab, kogeplade eller ovn på billederne. Men du ser de forbløffende enkle grundprincipper, der gør det nemt at sætte et køkken flot og lige op, uanset hvor skæve gulv og vægge er.

Bordplade

Udfordringen: Vasken skal sænkes ned i den ofte ret dyre bordplade, og væggene er bulede, og de mødes ikke i rette vinkler.

Løsningen: Ved først at skære en skabelon undgår du at ødelægge den dyre plade.

Det må gerne tage al den tid, det nu tager at få soklen 100 procent vandret på alle ledde og kanter. Det er nemlig en forudsætning for et ordentligt resultat.

Underskabe

Udfordringen: Vandrør og afløb skal nå frem til køkkenvasken. Køkkenvasken rammer skabenes sider. Skabene møder skæve vægge i siderne.

Løsningen: Du skærer og borer huller til vask og rør i skabene, før de samles. I siderne lukker du af med tilskårne plader, såkaldte passtykker.

Overskabe

Udfordringen: Væggene er ujævne og ude af lod, og det er svært at få underlaget til at bære skabene.

Løsningen: Du hænger skabene på en liste, som du skruer op på væggen. Så kan du finde solidt fæste og rette alt ind, før du hænger skabene op på listen.

Låger og skuffefronter

Udfordringen: Hele køkkenet ser sjuaket ud, hvis låger og fronter sidder bare en smule skævt i forhold til hinanden.

Løsningen: Du justerer placeringen på både låger og skuffefronter ved at stille på beslagene.

KØKKEN

– helt fra bunden

Sokkel

Udfordringen: Alle gulve er mere eller mindre skæve. Skævhederne er tit størst ved væggene.

Løsningen: Med soklen skaber du et vandret fundament for underskabene – og lukker tæt af ned mod det ujævne gulv.

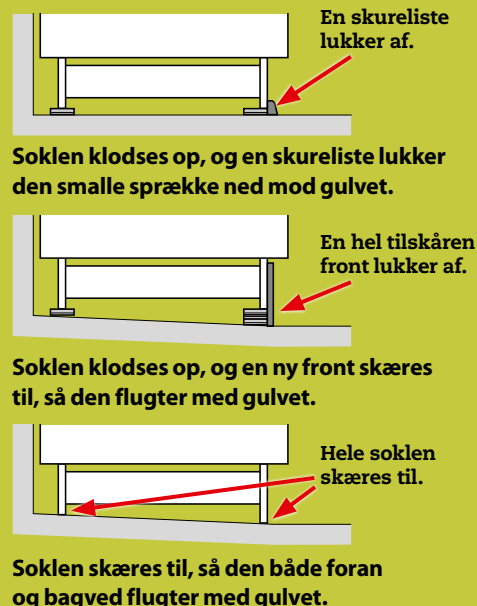
Udfordring: Gulvets skævheder

Sokkel

Soklen fjerner alle gulvets ujævnheder, så det bliver nemt at stille underskabene op.

Når du skal lave soklen, har du flere løsninger at vælge mellem. Det altafgørende er, at soklen, når du er færdig, er 100 procent vandret på både den lange og den korte led – og så må den godt lukke pænt af.

Vi skærer her hele soklen til efter gulvet, og så får den i sagens natur en stor flade til stå på. Men du kan også vælge blot at klodse soklen op, så overkanten er vandret, og derefter lukke af mod gulvet med en liste eller en ekstra sokkelfront. Det er lettere, og du skal bare sikre støtte under alle hjørner på elementerne.

Soklen samles og klodses op til vandret

Begynd med at få overblik over gulvet i det område, hvor skabene skal stå. Det er ærgerligt at skulle begynde forfra, fordi du henne ved den tredje væg opdager, at skævhederne var større, end du tog højde for ved de første to.

Til at få overblik bruger du et vaterpas og en retskinne eller et helt lige bræt.

Højden på soklen afgør, hvor højt din bordplade vil ligge. Man siger gerne, at der skal være 10-15 cm mellem albue og bord, og vi er jo ikke lige høje. I dag vil 90-95 cm være passende for de fleste.

Uanset hvilken af vores tre løsninger du vælger, er det sikreste at samle soklen først og klodse den op til vandret. Så kan du altid se, hvor meget du skal skære.

1 Vi skærer først sokkelfronten til, hvor den støder op mod væggen. Det er ikke kun gulve, der sjældent er 100 procent vandrette – vægge er sjældent lodrette. Fronten holdes vandret og streges af langs væggen.

2 Bag på fronten sætter vi klodser, som soklens tværstykker kan sidde på – så kan vi undgå skruenhuller i forsiden af soklen. Du kan også bruge små vinkelbeslag, men små stykker spånplade giver en god stabilitet.

3 Tværstykkerne sættes, så de hverken vil røre gulvet eller undersiden af skabene.

Så skruer vi tværstykkerne på vores klodser. Når du skruer ind i et endestykke på en spånplade, er det en god idé at bore for i tværstykket og vælge en ret tynd skrue, så du ikke flækker det stykke, skruen hæfter i.

4 Bagstykket skrues på tværstykkerne uden videre, her ser ingen skruenhovederne. Her er det også en god idé at bore for, så du ikke svækker de stykker spånplade, hvor skruen køres ind fra kanten.

5 Klods soklen op til vandret på alle ledder og kanter, hvor den skal stå. Tjek igen og igen, til du er helt sikker. Nu vil vi skære soklen til efter gulvet, men du kan gøre den fast og fx lukke af mod gulvet med en liste.

Soklen skæres til så underkanten følger gulvet

Klodsens sikrer, at blyanten holder samme afstand til gulvet i hele frontens længde.

1

Vi streger soklen til efter det skæve gulv, når den ligger rigtigt, både fronten og bagstykket. Har du et andenæb, streger du op med det, men det er helt fint med en klods i plast eller en i træ, som kan skæres på mål.

2

Soklen saves til med stiksaven efter stregen. Vi skiller den først ad, så vi kan save fra bagsiden og få et rent snit.

TIPS: Lad halvdelen af stregen stå tilbage, så kommer det til at passe helt fint.

3

Tværstykket her vender ind mod en opvaskemaskine.

Nu er det bare at samle soklen igen.

Alt er tilpasset vægge og gulv, også en gavl, der vender ind mod en opvaskemaskine. Læg en klods mellem gulvet og fronten, mens du samler, så den ikke tager skade.

4

Vi gør soklen fast i væggen. Først saves et par klodser til, så de passer mellem soklens bagkant og væggen, og så gøres soklen fast i væggen gennem dem. Er væggen muret op, bruger du plugs, der passer til materialet.

5

Vi gør soklen fast for hver 60 cm. Det er ligegyldigt, om du gør soklen fast i væggen eller i gulvet, men det er vigtigt at gøre den fast, så ingen senere kommer til at sparke den ind under underskabene.

Det kan tage lang tid at få soklen 100 procent vandret på alle led og kanter, men det er en forudsætning for et godt resultat.

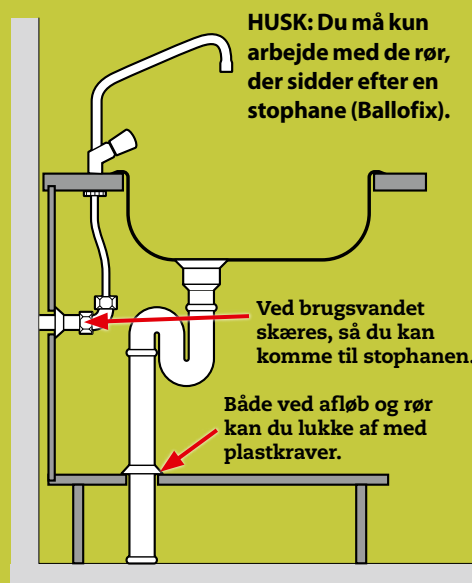
Udfordring: Rør og skæve vægge

Underskabe

Underskabene er nemt stillet op. Udfordringen ligger i at få lagt vask og rør ind i dem.

Når du har været fornuftig med dit sokkelarbejde, skal elementerne blot stables op på soklen. Da din sokkel står, som den skal, vil skabene også gøre det, lige til at blive skruet sammen. Men inden da skal du naturligvis skære hul, hvor rør og ledninger skal ind, måske også skære ud til vasken.

Den overskydende plads ud til væggene fordeles ligeligt, så du i begge sider har plads til et såkaldt passtykke mellem skab og væg. Især i ældre huse er det en fordel, at passtykket er mindst 3 cm bredt. Jo bredere et passtykke, jo mindre ses skævhederne, når du er færdig med arbejdet.

Underskabene tilpasses rør, afløb og vægge

1 Vi stiller elementerne op på soklen, så godt de nu kan komme til for rør. Er væggen bag dem meget skæv, er det ofte muligt at save noget af siderne på bagsiden. Vi kan nu se, hvor vi skal gøre plads til afløb og vand.

2 Vi skærer ud til vasken og rørene efter at have tegnet hullerne op med blyant. De små kan klæres med en hulsav, de større skærer du med stiksaven. Vil du starte inde på en plade, borer du først et hul stort nok til savklingen.

3 Nu er det tid til at samle skabene. Skub dem ind mod hinanden, så forkanten flugter. Mærk efter med en finger, og når de passer præcist, strammer du klemmetvingen og skruer dem sammen med 30 mm skruer.

4 Et par skruer ind i væggen gør skabet helt stabilt.

Skrue elementerne fast i væggen gennem bagklædningen. I elementerne her er den forstærket i de øverste 12 cm, og vi kan blot fastgøre ind i væggen, ellers ville vi først have limet en forstærkning på bagsiden.

5 Med tommestokken som afstandsklod trækker vi væggen ind mod skabet.

Nu er det tid at passe de stykker plade til, som i siderne skal lukke af mellem rækken af elementer og væggen. Hold stykket i lod, mærk op efter væggen skævheder, marker højde og bredde, og skær så stykket til.

6 Det tilskårne passtykke skrues du fast gennem siden af skabet, efter at du har givet det en stribe trælim på kanten. Bruger du som her en mdf-plade, skal du bore for, så du undgår, at pladestykket flækker.

Udfordring:

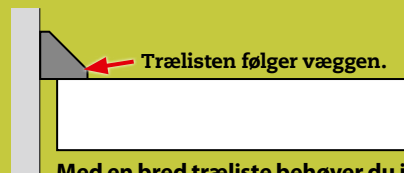
Ujævne vægge og hul til vasken

Bordplade

Først passer du bordpladen til mod væggene, så skærer du hul og lægger vasken ned i den.

Egentlig er der ikke de store udfordringer i at lægge bordpladen på, selv om du selv skærer ud til vask og tilpasser i enderne. Men bordpladen er gerne en halvpebret sag, og det er dyrt at dumme sig, så det er en god idé at ofre et stykke billig plade som skabelon. Når du har skåret den til, så den fx passer i hjørnet, overfører du let formen til den dyre plade.

Her skærer vi pladen meget omhyggeligt til, fordi vi vil fuge ind mod væggen. Sætter du i stedet en trekantliste på bordet, helt ud på væggen, skal den ikke passe så snært, og en ægte hulkelliste afslutter i sig selv.

Med en bred træliste behøver du ikke at passe pladen særlig præcist til.

Følger pladen væggen, kan du lukke af med en mugfri gummifuge.

Den "ægte" hulkelliste skruet på bagkanten behøver ikke at lukke tæt.

Bordpladen passes til efter vægge og vask

Vi skærer en skabelon i fuld størrelse af en billig plade for at kunne skære bordpladen præcist til i hjørnet. Igen streger vi væggen profil op med en tommestok som afstands-klo. Skabelonen skæres til – og prøves af.

Nu er vi klar til at skære bordpladen til, så den vil passe i hjørnet. Mål først fra hjørne til hjørne langs bagvæggen, og afsæt målet på bagkanten af bordpladen. Så er det blot at lægge skabelonen på, strege op og save.

Læg nu vasken på pladen nøjagtig dér, hvor den skal være. Tegn med let hånd en streg rundt om vasken. Flyt vasken, og tegn så en ny streg cirka 1,5 cm inden for den første streg – her skal du skære ud til vasken.

Hullet til vasken skæres med stiksav. Bor først et hul inden for opmærkningen, stort nok til at klingens kan stikkes gennem pladen. Ofte er pladen tyk og af hårdt træ, så giv klingens tid til at skære sig frem.

Nu ruller du en klump sanitetskit til en pølse og trykker den let fast i kanten af hullet – tjek først, at vasken går frit ned og ikke støder på skabet. Obs.: En ny vask vil ofte medbringe en form for tætning.

Læg vasken forsigtigt i hullet i din bordplade. Tryk den ned over kitpølsen, og spænd den fast med de medfølgende beslag. Bordpladen gøres fast til skabet fra undersiden et lille stykke fra forkanten.

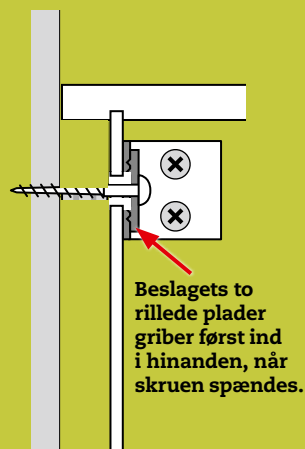
Udfordring: Ujævne vægge

Overskabe

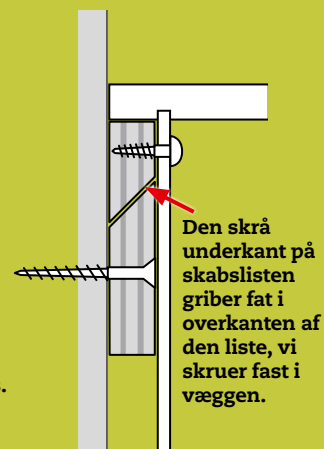
Uanset hvor skæve væggene er, skal skabene hænge som efter en snor.

Inden du hænger overskabene op, tjekker du med dit vaterpas og et langt lige bræt, hvor lige eller skæv væggen er. Er den fin og lige, er det enkelt at få et flot resultat, men er den skæv og ujævn, må du klodse op bag skabe eller ophængslisters.

Hvis det er en meget skæv væg, kan du med fordel sætte de to yderste elementer op og så rette de midterste skabe til efter dit retholt eller en snor, så fronterne kommer til at flugte. Buer din væg udad, må du trække de yderste skabe lidt ud.

Ikeas beslag skubbes sammen med skabet ind over skruen, og så justeres det på plads.

Den klassiske teknik med skrå bærelister, som vi bruger her, er let og meget sikker.

Overskabene hænger vi på lister

Først markerer du, hvor overkanten af skabene skal være. Har du højskabe, er det ofte pænt at lade overskabene flugte med dem. Her vil vi lade oversiden af overskabene flugte med de planlagte vindueslysninger.

Så måler du, hvor bærelisten sidder i forhold til skabets overkant. Hold bærelisten ind på plads bag på overskabet, og mål fra skabets overkant til bærelstens underkant. Bør for, og undersæk i bærelisten.

Nu sætter du på væggen en streg, hvor bærelstens underkant skal være – målt ned fra den linje, der markerede skabets overkant. Derefter kan du med en lodret streg markere, hvor skabets midte skal være.

Så sættes bærelisten på væggen. Find et par solide skruer – og til murværk den type nylyndvler, der passer til din vægtype. Når skabet fyldes op med glas og tallerkner, vejer det godt til, så det skal sidde godt fast.

Nu kan du løfte skabet op på plads – den skrå kant på undersiden af listen bag på skabet griber fat i væglistens skrå overkant. Vi sætter væglisten lidt for højt; skabet vil altid sætte sig lidt, afhængigt af vægtype.

Når skabet er hængt op, banker du det ned på plads med lette slag. Det svarer til de første års uundgåelige sætninger. Tag så skabet ned igen, spænd skrueerne efter, og hæng så skabet op på plads. Så sidder det.

Udfordring: Fronterne flugter ikke

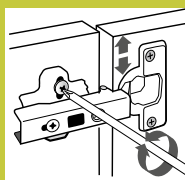
Fronter

Lidt omhu med at rette skuffefronter og låger ind gør hele køkkenet pænere.

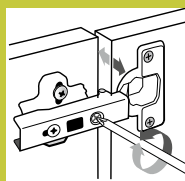
Du skal regne med, at alt, hvad der kan justeres, skal efterjusteres. Derfor skal du, uanset hvor omhyggelig du har været i din montage, sætte nogle minutter af til at justere hængsler og skuffefronter; så er jobbet fuldført og finishen på plads.

Det er slet ikke svært, når du lige har luret de moderne beslags mange justeringsmuligheder, og så kan dit valgte håndværkerkøkken forhåbentlig holde i mange rare år.

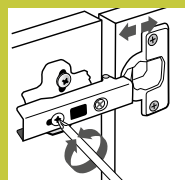
Sæt kaffen over, og nyd en velfortjent kaffepause.

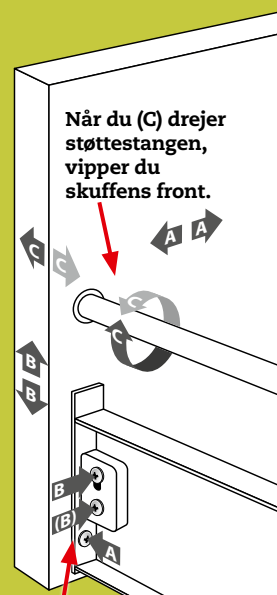
Når beslaget i skabet flyttes op og ned, følger lågen med.

Stilleskruen forrest i lågedelen flytter lågen fra side til side.

Når du løsner den bageste skrue, kan lågen skydes ud og ind.

Når du (C) drejer støttestangen, vipper du skuffens front.

Hele fronten kan løftes (B) og skydes sideværts (A).

Låger og skuffer er helt ligetil at rette ind

1

Skuffefronterne justeres på beslagene.

Find en skruetrækker, der passer i kærven, og spænd eller løs på justerskruerne, til den sidder lige i skabet. Er du i tvivl om de enkelte funktioner, kan du bare prøve dig frem.

2

Lågerne på både over- og underskabe kan også justeres ind efter hinanden. Der er mange forskellige beslag på de moderne køkkenskabe, men fælles for dem alle er, at de kan justeres i de fleste retninger.

Efter et par gode dage kan køkkenmontøren være stolt – og hans køkken vil stå flot og lige mange år fremover.